

A Régiók Bizottsága állásfoglalása a lisszaboni stratégia újjáélesztéséről

(2005/C 164/13)

A Régiók Bizottsága,

TEKINTETTEL a Wim KOK elnöklete alatt működő, „A kihívás vállalása. A lisszaboni stratégia a növekedés és a foglalkoztatottság érdekében” elnevezésű magas szintű csoport 2004. novemberi jelentésére,

TEKINTETTEL az Európai Bizottság közleményére „A 2005-2009-es időszak stratégiai céljai: Európa 2010 – partnerség Európa újjászületéséért – virágzás, szolidaritás és biztonság” címmel, ⁽¹⁾

TEKINTETTEL az Európai Bizottság közleményére „Az Európai Bizottság munkaprogramja 2005-re” címmel ⁽²⁾,

TEKINTETTEL az Európai Bizottság közleményére a 2005 tavaszi Európai Tanácshoz „Együtt a növekedésért és a foglalkoztatottságért: a lisszaboni stratégia megújítása” címmel, ⁽³⁾

TEKINTETTEL 2004. szeptember 29-i véleményére „A lisszaboni stratégia értékelése félidő eltelte után” címmel (CdR 152/2004),

TEKINTETTEL 2004. november 18-i véleményére „A tudomány és a technológia – Európa jövőjének kulcsa. Iránymutatások az Unió kutatástámogatási politikájára vonatkozóan” címmel

TEKINTETTEL 2005. február 23-i véleményére az Európai Bizottság közleményéről a Tanácshoz és az Európai Parlamenthez „Közös jövőnk építése – a kibővített Unió előtt álló politikai kihívások és a költségvetési eszközök – 2007-2013” címmel (CdR 162/2004),

TEKINTETTEL 2005. február 23-i véleményére „Javaslat az oktatás és az élethosszig tartó tanulás terén egy integrált cselekvési programot létrehozó európai parlamenti és tanácsi határozatra” címmel (CdR 258/2004),

TEKINTETTEL 2005. február 23-i véleményére „A globalizáció szociális dimenziójáról” (CdR 328/2004),

MIVEL jelentős részben a területi önkormányzatok a felelősek az EU politikáinak megvalósításáért,

MIVEL ha a területi önkormányzatok részt vesznek az EU prioritásainak meghatározásában, akkor ez nagy mértékben erősíti az EU politikáinak demokratikus elfogadottságát,

2005. február 23-24-i, 58. plenáris ülésén (február 24-i ülés) elfogadta a következő állásfoglalást.

A lisszaboni stratégia célkitűzései

1. **újólag** biztosítja támogatásáról a lisszaboni stratégiát, amelynek megvalósítása az Európai Unió elsődleges politikai prioritása a 2010-ig terjedő időszakban;

2. **megelégedéssel fogadja**, hogy a lisszaboni stratégia megfelelő helyet kapott az Európai Bizottság 2005-2009-es időszakra vonatkozó öt éves prioritásai között;

3. **megismétli**, hogy a lisszaboni célkitűzések megvalósítása ⁽⁴⁾ olyan – minden tagállamot bevonó – globális stratégiát

igényel, amelynek célja a gazdasági növekedés gyorsítása és új munkahelyek teremtése, nevezetesen a verseny- és innovációs képességet erősítő strukturális reformok felgyorsítása és a belső piac kiépítése révén; ehhez szükség van az európai szociális modell korszerűsítésére az emberi erőforrásokba történő beruházások és a társadalmi kirekesztettség elleni küzdelem révén; meg kell teremteni a gazdaság egészséges fejlődéséhez szükséges feltételeket, valamint – a makrogazdasági politikák célszerű alkalmazásával – a növekedési perspektívákat; szükséges a tudásalapú gazdaságnak az információs társadalom és a K+F szükségleteinek jobban megfelelő politikák révén történő fejlesztése; s szükség van a regionális kohézió erősítésére is ⁽⁵⁾;

4. **hangsúlyozza**, hogy ezen a területen csak akkor lehetnek sikeresek a javaslatok, ha aktív és stratégiai erőfeszítések történnek annak érdekében, hogy a nők az élet minden területén a férfikkal azonos jogokat és esélyegyenlőséget élvezzenek;

⁽¹⁾ COM(2005) 12, 2005.1.26.

⁽²⁾ COM(2005) 15, 2005.1.26.

⁽³⁾ COM(2005) 24, 2005.2.2.

⁽⁴⁾ Lásd a 2000. március 23-24-i lisszaboni Európai Tanács következtetéseinek 5. pontját.

⁽⁵⁾ Következtetések, 6. pont.

A lisszaboni stratégia célkitűzéseinek megvalósítása, hiteles kohéziós politika és a céloknak megfelelő pénzügyi keretek: egymástól elválaszthatatlan három követelmény

5. **üdvözl**i, hogy az Európai Bizottság elkötelezte magát amellett, hogy javaslatokat terjeszt elő a jövőendő kohéziós politika céljai és eszközei tekintetében, amelyek garantálni fogják az összhangot a lisszaboni stratégiával, ugyanakkor továbbra is **meggyőződése**, hogy ez a kötelezettségvállalás csak akkor válik valóságossá, ha az Európai Unió ehhez a megfelelő forrásokkal is rendelkezik;

6. **csatlakozik** az Európai Bizottság felhívásához, amelyben felszólítja az európai helyi és regionális önkormányzatokat, hogy a strukturális alapokkal kapcsolatos politika keretében vegyenek részt olyan projektek kidolgozásában, amelyek elősegítik e politika és a lisszaboni stratégia összehangolását ⁽¹⁾

7. **úgy véli**, hogy a közösségi strukturális politikák nagyon jó példáit adják annak, hogy az EU-moddell milyen hozzáadott értékeket nyújthat. Az EU feladatvállalása a kutatás és fejlesztés, a határokon átnyúló cserekapcsolatok és az infrastrukturális projektek területén az olyan típusú partnerségi kapcsolat irányába mutat, amely a növekedés, a konvergencia, a versenyképesség és a fenntartható fejlődés erősítését célzó lisszaboni stratégiában is szerepel.

8. **felhívja** az európai intézményeket, hogy összpontosítsanak a meglevő határozatok hatékony végrehajtására és kerüljék el újabb folyamatok beindítását vagy újabb célok meghatározását. A lisszaboni stratégiát nem szabad bármiféle újabb közösségi jogalkotási kezdeményezés legitimálására felhasználni, ami azt jelenti, hogy az nem ment fel a szerződésekben megtalálható jogi alap tisztázásának és a felelősségteljes kormányzás szabályai betartásának szükségessége alól;

A lisszaboni stratégia megvalósítása: a koherensebb és demokratikusabb gazdasági és szociális kormányzásért

9. **sajnálata**t fejezi ki amiatt, hogy az Európai Bizottság megközelítése a központi hatóságok és a tagállamok közötti kizárólagos kapcsolatokat helyezi előtérbe, és a helyi és regionális hatóságok részvétele közvetlen érintkezés révén nem valósulhat meg európai szinten. A nemzeti cselekvési tervek megvalósítása és levezénylése szinte teljes egészében a tagállamok kezében marad; mivel a lisszaboni program megvalósításában jelentkező késedelem egyik oka a valóban decentralizált megközelítés hiányában keresendő, **ismét kéri**, hogy a lisszaboni stratégia megvalósítása intenzívebben és decentralizáltabban történjék, azaz a lisszaboni Európai Tanács következtetéseinek szellemében, amelyek kimondják, hogy „az elfogadott megközelítés (a lisszaboni stratégia megvalósítása) teljes egészében decentralizált, a szubszidiaritás elvének megfelelő lesz; az Unió, a tagállamok, a regionális és helyi önkormányzatok, valamint a szociális partnerek és a civil társadalom különböző partnerségi kapcsolatokban megvalósuló tevékeny együttműködése révén” ⁽²⁾;

10. **úgy véli**, hogy az egységes piac létrejöttét kísérő – a lisszaboni célkitűzések megvalósulásához szükséges – strukturális reformokat nem szabad a szociális kohézió kárára megvalósítani, és ezért jelentős gazdasági, szociális és oktatási beruházásokra van szükség;

11. **hangsúlyozza**, hogy a lisszaboni stratégia célkitűzései csak akkor valósíthatók meg, ha a meghozandó intézkedések lehetővé teszik Európa polgárainak lehető legmagasabb fokú részvételét az európai gazdaságban, és **ajánlja**, hogy a gazdaságpolitikák legfontosabb politikai alapelve az aktív polgári részvétel előmozdítása, illetve a gazdaság területén az ezt akadályozó gátak lebontása legyen;

12. **emlékeztet** arra, hogy az európai szociális modell korszerűsítése az emberi erőforrásokba történő beruházások és a társadalmi kirekesztettség elleni küzdelem révén a lisszaboni stratégia megvalósításának alapját képezi. A Régiók Bizottsága kifejezi aggodalmát amiatt, hogy az Európai Bizottság közleményében nincs utalás a társadalmi kirekesztettség elleni küzdelem figyelemmel kísérésére;

13. **úgy véli**, hogy a jövőendő szociális programterveket a lisszaboni stratégia újjáélesztési programjának részeként kell kezelni: a tagállami erőfeszítéseket új munkahelyek teremtésére, illetve azon akadályok leküzdésére kell összpontosítani, amelyek aránytalan módon sújtják a nőket, az idősebb korú vagy szakképzettség nélküli dolgozókat, valamint a bevándoroltakat. Ezenkívül – a több és jobb munkahely érdekében – további előrelépések szükségesek az európai munkaerőpiac teljes körű mobilitásának irányában;

14. **ajánlja**, hogy a környezetvédelmi megfontolások a politikák mindegyikében kapjanak szerepet.

15. **újfent kiáll** amellett, hogy a lisszaboni stratégia mindhárom pillére – a gazdaság, a szociális szféra és a környezetvédelem – azonos figyelmet kapjon, és az életminőség követelménye kerüljön a középpontba;

16. **hangsúlyozza** a vállalkozási szellem és az innováció alapvető jelentőségét. Felhívja a figyelmet a bürokrácia csökkentésének szükségességére a vállalkozási szellem erősítése érdekében, illetve olyan tájékoztató kampányok szervezésére, amelyek népszerűsítik a vállalkozó alakját, küzdenek a kudarc bélyege ellen és támogatják a vállalkozási szellemet;

17. **úgy véli**, hogy Lisszabon fő hiányossága a megvalósításban érhető tetten, különösen a tagállamok részéről. A helyzet javítása érdekében a lisszaboni folyamatot célzottabbá, átláthatóbbá és demokratikusabbá kell tenni. A Régiók Bizottsága ezért támogatja azt a követelést ⁽³⁾, hogy európai szintű tájékoztató kampány induljon az európai polgárok tájékoztatására a lisszaboni stratégia, illetve a mindennapokra gyakorolt hatás megismertetése érdekében;

⁽¹⁾ COM 2005 (24), 11. o. (EN).

⁽²⁾ Következtetések, 38. pont.

⁽³⁾ „A szociálpolitika jövője a kibővített Európában” elnevezésű magas szintű csoport megfogalmazásában.

18. amennyiben a Tanács az Európai Bizottság javaslatát megfogadva, új közigazgatási struktúrák létrehozása nélkül, nemzeti szinten kinevez egy-egy „Lisszabon urat/asszonyt”, az RB **felhívja** az utóbbit, hogy szorosan működjék együtt a regionális és helyi hatóságokkal;

19. **sajnálattal fejezi ki** amiatt, hogy az Európai Bizottság nem irányoz elő értékelési és rangsoroló listákat, ami megnehezíti a tagállamok reformokra irányuló erőfeszítéseinek értékelését és összehasonlíthatóságát. A rangsorolási listák összeállítása, valamint a meglévő erősségek és fogyatékoságok elemzése nemzeti – és ha szükséges, regionális – szinten fokozná a versenyt, és fokozná a reformok lényegesen hatékonyabb megvalósítására irányuló nyomást;

20. **üdvözli** az Európai Bizottság javaslatát, mely szerint az évi jelentések jelenlegi özönét egy Évi Stratégiai Jelentéssel váltja fel. **Felhívja** a tagállamokat, hogy nemzeti stratégiai terveik elkészítésébe vonják be a helyi és regionális önkormányzatokat, annak érdekében, hogy a lisszaboni stratégia megvalósítása során a helyi és regionális sajátosságokat és prioritásokat is figyelembe vegyék;

21. **sajnálattal fejezi ki** amiatt, hogy az Európai Bizottság stratégiája révén nem sikerült bevonni a helyi és regionális hatóságokat, és az e módszerre épülő együttműködés lényegében kormányközi szinten maradt. A Régiók Bizottsága ezért **felkéri** az Európai Bizottságot, hogy – a felelősségteljes kormányzásról szóló Fehér Könyv szellemének megfelelően – konzultáljon vele, mielőtt e cikk alapján véleményt alkot;

22. ezenkívül **emlékeztet** az Európai Bizottság „A jobb jogalkotásért” kezdeményezés keretében tett kötelezettségvállalására, mely szerint elemzési eszközt dolgoz ki a jogalkotási javaslatok társadalmi-gazdasági és környezeti hatásának mérésére, valamint hogy a jövőben minden egyes javaslatához szubszidiaritási hatásvizsgálatot csatol. A Régiók Bizottsága nagy érdeklődéssel várja ezek megvalósulását;

A lisszaboni stratégia összehangolása a stabilitási és növekedési paktum reformjával

23. **fenntartja**, hogy az EU nem fogja elérni azt a növekedési, foglalkoztatottsági és szociális kohéziós szintet, amelyre szüksége van, ha a maguk részéről a tagállami makrogazdasági keretek nem kerülnek összhangba a lisszaboni stratégiával, és ha nem javul a Közösség gazdasági eszközeinek a koherenciája;

24. **egyetért** azzal a célkitűzéssel, hogy a stabilitási és növekedési paktum – az EK-Szerződés rendelkezéseinek betartása mellett – hosszabb távon jobban vegye tekintetbe a gazdasági konjunktúra hatásait és a költségvetési helyzet fenntarthatóságát, valamint **úgy véli**, hogy az „átfogó értékelést”, amelyre

az EK-Szerződés 104(6). cikkében utalás történik, pontosítani kellene a lisszaboni stratégia megvalósításához kötődő hatósági beruházások időtartamának figyelembevételével. Azt **javasolja**, hogy módosítsák a stabilitási és növekedési paktumot, hogy rugalmasabb legyen, és vegye tekintetbe az uniós tagállamok eltérő gazdasági helyzetét, de ez nem ronthatja a paktumban szereplő kritériumok betartásával kapcsolatos fegyelmet, és nem mentesíthet bizonyos fajta kiadásokat a költségvetési deficit kiszámítása alól;

25. egyébként **egyetért** az Európai Bizottság javaslatával, melynek célja a transzeurópai hálózatok fejlesztésére szánt pénzforrások összegének emelése, az intermodalitást és a fenntartható közlekedési módok igénybe vételét előtérbe helyező transznacionális projektek elsőbbségének külön elismerésével, mivel ezek hozzájárulnak a növekvő forgalom kezelhetőségéhez és irányításához;

Az általános érdekű szolgáltatások hozzájárulása a lisszaboni stratégia újjáélesztéséhez

26. **üdvözli**, hogy az Európai Bizottság szolgáltatásokról szóló irányelvtervezetében ⁽¹⁾ elismeri a – nevezetesen a Régiók Bizottsága által hangoztatott ⁽²⁾ – aggodalmak jogosságát a származási ország elvének alkalmazásával kapcsolatban;

27. **sajnálkozását fejezi ki** amiatt, hogy az Európai Bizottság az általános érdekű szolgáltatásokról szóló Fehér Könyvvel ⁽³⁾ kapcsolatban nem jelöli meg, milyen konkrét utánkövetésre kerül majd sor;

28. **szükségesnek tartja**, hogy figyelmet kapjanak az olyan horizontális célkitűzések, amelyek figyelembe veszik a területi önkormányzatok olyan érdekeit, mint a foglalkoztatottság, a regionális fejlesztés, a környezetvédelem, a képzés és a kutatás, nevezetesen az innovatív kis- és középvállalkozások támogatása révén. Az EU-nak egyébként nagyobb mozgásteret kellene hagynia a régiók és a városok önkormányzatai számára, ha közpénzből nyújtott támogatásokról van;

29. emellett **támogatja** olyan hatásvizsgálatok megvalósítását, amelyeknek célja annak jobb meghatározása, hogy mely állami támogatások gyakorolnak mérsékelt hatást az uniós versenyre és kereskedelemre, de ugyanakkor képesek kiküszöbölni a piac valódi hiányosságait, hozzájárulva a lemaradt régiók felzárkóztatásához és a vállalkozási szellem fejlesztéséhez. Végül a Régiók Bizottsága támogatja, hogy az Európai Bizottság tegyen további erőfeszítéseket azért, hogy a helyi és területi önkormányzatok számára garantálja a nagyobb jogbiztonságot és átláthatóságot az általános érdekű szolgáltatások finanszírozása és irányítása terén;

⁽¹⁾ COM(2005) 24, 18. o.

⁽²⁾ CdR 154/2004 fin.

⁽³⁾ COM(2005) 24, 18. o.

A Tudás Európai Térségéért

30. **csatlakozik** az Európai Bizottság felhívásához, hogy jöjjenek létre olyan helyi és regionális szintű innovációs központok, amelyek hálózatba szervezik az innovatív kis- és középvállalkozásokat, az egyetemeket és a megfelelő pénzügyi és kereskedelmi struktúrákat;

31. **támogatja** egy olyan „tudáspaktum” létrejöttét, amelynek célja az Unió és a tagállamok közös elkötelezettségének a megújítása a kutatás, az innováció és az oktatás érdekében. Ennek a „paktumnak” az lenne a célja, hogy egybefogja a különböző tudásközpontú programokat, és – az európai tudáspolitikák szereplőinek bevonásával – kialakítsa a számszerűsített célkitűzések rövid listáját. **Javasolja**, hogy a tagállamok a jövőben GDP-jük 3 %-át fordítsák kutatási célra. **Felszólítja** a különböző kormányzati köröket, hogy sürgősen fogadjanak el intézkedéseket a hallgatók kutatói pályára irányítása érdekében;

32. **hangsúlyozza** a helyi és területi hatóságok rendkívüli fontos szerepét az élethosszig tartó oktatás és tanulás integrált koncepciójának megvalósításában és a tudásalapú társadalom létrehozására való törekvésben. Úgy az innovatív munkaerő, mint az idegen nyelvek tanulása – mely a mobilitás alapfeltétele – alapvető fontosságú alkotóelemei ennek a koncepciónak;

33. **kinyilvánítja**, hogy a lisszaboni stratégiának lényeges eleme az adónemek sokfélesége, és **felszólítja** a tagállamokat, alakítsanak ki versenyképes adókedvezményeket, növelendő a

magánszektorból érkező beruházások mértékét a kutatás területén is;

34. **támogatja** egy – a munkanélküliséggel és a társadalmi-szakmai beilleszkedéssel kapcsolatos nehézségekre összpontosító – európai ifjúsági paktum létrehozását;

35. **felhív** egy európai program beindítására az előregedés területén, az előregedő Európa tudásának és szakmai tapasztalatának hasznosítása érdekében;

A lisszaboni stratégia globális összefüggései

36. **úgy véli**, hogy a lisszaboni stratégia csak akkor vezethet sikerre, ha az Európai Unió a nemzetközi szervezetekben fellép a globalizáció – a versenyre, a szociális jogokra, a környezetvédelemre és a szellemi tulajdonra vonatkozó hatékonyabb és méltányosabb szabályozás révén történő – korlátok között tartása érdekében;

37. **véleménye szerint** a nem uniós országokból érkező bevándorlók esélyt jelenthetnek az európai gazdaság további dinamizálása és új gondolatokkal történő gazdagítása szempontjából, s üdvözli az Európai Bizottság kötelezettségvállalását, mely szerint javaslatot nyújt be a törvényes bevándorlás fejlettebb megközelítése érdekében;

38. **felhatalmazza** az elnököt, hogy jelen állásfoglalást nyújtsa át az Európai Bizottságnak, az Európai Parlamentnek, a Tanácsnak, valamint a luxemburgi és a brit elnökségnek.

Brüsszel, 2005. február 24.

A Régiók Bizottsága

elnöke

Peter STRAUB